

Oplegvel Informatienota

Portefeuille R. van Doorn
Auteur Dhr. L Hendriksen, Dhr. PH den Otter
Telefoon 023-511 3251, 023-5115286 E-mail: ahendriksen@haarlem.nl, pdenotter@haarlem.nl
STZ/ Reg.nr. 2235/2013
Te kopiëren: Overzicht Millenniumbeleid
B & W-vergadering van 22 januari 2013

Onderwerp
Millenniumbeleid

DOEL: Informeren

Deze informatienota is een antwoord op de opdrachten die in de motie 36 Kadernota 2012 gesteld zijn. Hierin wordt het college opgedragen om de formulering, uitvoering en communicatie van het Millenniumbeleid van de gemeente Haarlem duidelijk binnen de organisatie te positioneren en de raad hierover te informeren.

In de informatienota wordt de raad geïnformeerd over het voornemen van het college om drie Millenniumdoelen duidelijk te profileren in de programmabegroting en om het Millenniumbeleid zichtbaarder te profileren bij beleidsinitiatieven. In de bijlage is er een overzicht te vinden waarin formulering en uitvoering van het Millenniumbeleid binnen de gemeentelijke organisatie is uitgewerkt.

B&W

1. Het college informeert de commissie Beheer over de wijze waarop de opdrachten uitgevoerd worden die in motie 36 “Motie coördinatie millenniumbeleid” uit de Kadernota 2012 gesteld zijn.

Informatienota

Onderwerp: Millenniumbeleid

Reg. Nummer: 2013/2235

1. Inleiding

Deze informatienota is een antwoord van het college van B&W op de opdrachten die in de motie 36 Kadernota 2012 gesteld zijn. Hierin wordt het college opgedragen om de formulering, uitvoering en communicatie van het Millenniumbeleid van de gemeente Haarlem duidelijk binnen de organisatie te positioneren en de raad hierover te informeren.

Haarlem heeft zich in 2007 aangesloten als Millennium Gemeente bij de VNG Millennium Campagne die dat jaar was opgestart. In het coalitieakkoord “Het oog op morgen” heeft het college benadrukt dat zij de Millenniumaanpak zal voortzetten. In de programmabegroting 2012-2016 is de Millenniumaanpak nogmaals bekrachtigd.

Er wordt uitvoering gegeven aan bovenstaande motie door het Millenniumbeleid meer zichtbaar en expliciet in de programmabegroting 2014-2018 te benoemen. Verschillende Millenniumdoelstellingen zoals het tegengaan van schooluitval, werken aan een duurzaam leefmilieu en het hanteren van een duurzaam inkoopbeleid worden met het huidige beleid al gerealiseerd. Een koppeling van de programmadoelstellingen aan de Millenniumdoelstellingen zal leiden tot een duidelijke positionering van het Millenniumbeleid van de Gemeente Haarlem.

Het Millenniumbeleid komt voor de gemeente tot uiting in drie van de acht Millenniumdoelstellingen. Op deze drie doelstellingen zet Haarlem nu al maximaal in vanuit de betreffende beleidsonderdelen. In feite wordt aldus invulling gegeven aan het Millenniumbeleid. Door de huidige beleidsambities- en uitvoering te verbinden aan de Millenniumdoelstellingen kan echter meer bewustzijn worden gecreëerd binnen de beschikbare beleidsruimte.

In de bijlage is er een overzicht te vinden waarin formulering en uitvoering van het Millenniumbeleid binnen de gemeentelijke organisatie is uitgewerkt.

2. Kernboodschap

Profilering van de drie Millenniumdoelen in programma begroting

Haarlem zet zich als Millennium Gemeente in op de verbetering van de toegang tot onderwijs (doelstelling 2), het creëren van een klimaat neutrale stad (doelstelling 7) en op eerlijke, duurzame handel (doelstelling 8) vanuit de reguliere beleidsprogramma's 4, 5 en 9. De programma begroting zal als middel worden gebruikt om de huidige beleidsambities- en uitvoering explicieter te verbinden aan de drie Millenniumdoelstellingen. Op deze wijze kan meer bewustzijn worden gecreëerd en blijft het Millenniumbeleid levendig.

Millenniumbeleid zichtbaar maken bij initiatieven

Bij de promotie van beleidsinitiatieven die betrekking hebben op één van de Millenniumdoelstellingen (bijvoorbeeld de actie Haarlem klimaatneutraal of de Stedenband Mutare) zal het Millenniumbeleid meer zichtbaar worden gemaakt.

Door bijvoorbeeld het Millennium-logo te gebruiken wordt het Millenniumbeleid duidelijk geprofileerd.

Doelstelling 2: Alle jongens en meisjes naar school

Vanuit de afdeling Jeugd, Onderwijs en Sport wordt er veel aandacht besteed om schoolverzuim en -uitval samen met scholen te verminderen. Daarnaast worden de ontwikkelingskansen in het onderwijs vergroot door middel van Voor- en Vroegschoolse Educatie. De Stedenband met Mutare is een directe manier om een bijdrage te leveren aan het Millenniumdoel.

Doelstelling 7: Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu

Meer mensen in een duurzaam leefmilieu wordt gerealiseerd door samen met partners in de stad Haarlem klimaat neutraal te maken. Haarlem is een belangrijke verbinder in de bewustwording van het belang van een duurzaam leefmilieu. Daarom wordt duurzame woningbouw door de Gemeente Haarlem gestimuleerd.

Doelstelling 8: Er is meer eerlijke handel, schuldverlichting en hulp

Haarlem zet actief in op een duurzaam inkoopbeleid. FSC hout en Max Havelaar koffie zijn aansprekende voorbeeld om 100% duurzame inkoop te realiseren. De ambitie van de Gemeente Haarlem is ook om een duurzaam inkoopbeleid op natuursteen te realiseren.

3. Consequenties

Geen financiële consequenties verbonden aan het Millenniumbeleid

Er zijn geen financiële consequenties verbonden aan het Millenniumbeleid omdat er bij het besluit geen budget is toegevoegd voor de uitvoering van de Millenniumdoelstellingen. Vanuit de bestaande middelen en capaciteiten wordt het Millenniumbeleid uitgevoerd.

Meer bewustwording en positionering van het Millenniumbeleid

Door de drie belangrijkste Millenniumdoelen duidelijker te profileren in de programma begroting en bij de promotie van specifieke beleidsinitiatieven, moet het Millenniumbeleid meer gaan leven binnen de stad. De consequentie is dat de bewustwording wordt vergroot en positionering van het Millenniumbeleid wordt versterkt.

4. Vervolg

Het college is voornemens om de millenniumdoelstellingen zoals opgenomen in bijlage 1 te verwerken in de programmabegroting 2014-2017. Met Concernstaf en beleidsafdelingen worden duidelijke afspraken gemaakt over de wijze waarop de drie Millenniumdoelen worden gekoppeld aan de beleidsprogramma's 4, 5 en 9 en hoe Haarlem als Millennium Gemeente duidelijk wordt geprofileerd bij beleidsinitiatieven.

5. Bijlagen

1. Overzicht van het Millenniumbeleid binnen de Gemeente Haarlem

Het college van burgemeester en wethouders,

de secretaris

de burgemeester

Bijlage 1: Overzicht van het Millenniumbeleid binnen de Gemeente Haarlem

1. Inleiding

De Verenigde Naties hebben in 2000 gezamenlijk afspraken gemaakt om de belangrijkste wereldproblemen vóór 2015 terug te dringen. Deze beloften zijn omgezet in acht millenniumdoelstellingen die centraal staan in de Millennium Gemeente campagne van de VNG:

1. Extreme armoede en honger zijn uitgebannen
2. Alle jongens en meisjes gaan naar school
3. Mannen en vrouwen hebben dezelfde rechten
4. Kindersterfte is sterk afgenomen
5. Minder vrouwen sterven door zwangerschap
6. De verspreiding van ziektes als AIDS en malaria is gestopt
7. Er leven meer mensen in een duurzaam leefmilieu
8. Er is meer eerlijke handel, schulverlichting en hulp

1.1 Haarlem als Millennium Gemeente

Veel van de doelen zijn bij ons in de westerse wereld vanzelfsprekend of al gerealiseerd. Onder het motto 'voor en door wereldburgers' zouden we op die doelstellingen solidariteit kunnen tonen door in te zetten op innovatieve projecten. Haarlem heeft zich als Millennium Gemeente gecommitteerd aan de Millennium Gemeente campagne. Dat betekent dat er wordt ingezet op een aantal specifieke Millenniumdoelen die bij de gemeente past en waar haalbare prestaties op worden gerealiseerd.

1.2 Inzet op drie Millenniumdoelen

Op dit moment zet de Gemeente Haarlem zich vanuit programma 4,5 en 9 in op schooluitval, duurzaamheid en duurzame inkoop. Er wordt dus vanuit de gemeentelijke organisatie gestuurd op de verbetering van de toegang tot onderwijs (doelstelling 2), het creëren van een klimaatneutrale stad (doelstelling 7) en op eerlijke, duurzame handel (doelstelling 8).

1.3 Positionering en zichtbaarheid vergroten met huidige middelen en capaciteit

Er is geen budget toegevoegd voor de uitvoering van de Millenniumdoelstellingen. Omdat er geen middelen beschikbaar zijn om Millenniuminitiatieven die buiten de reguliere beleidsprogramma's vallen te bekostigen, zal de positionering en zichtbaarheid van het Haarlemse Millenniumbeleid van bestaand beleid worden vergroot. De programma begroting zal als middel worden gebruikt om de huidige beleidsambities- en uitvoering explicieter te verbinden aan de Millenniumdoelstellingen. Op deze wijze kan meer bewustzijn worden gecreëerd en blijft het Millenniumbeleid levendig.

1.4 Overzicht van huidige prestaties en kansen

Dit overzicht is er, om te laten zien hoe de Haarlemse lokale aanpak precies bijdraagt aan het terugdringen van belangrijke wereldproblemen. In het overzicht zijn de huidige prestaties en kansen omtrent de Millenniumdoelstellingen uiteengezet. De Gemeente Haarlem kan vanuit haar regierol gesubsidieerde instellingen en relaties stimuleren om initiatieven op te zetten die een bijdrage leveren aan de Millenniumdoelstellingen. Subsidiepartners en andere relaties in Haarlem vervullen ook een belangrijke rol in het bewustmaken en voor fondsverwerving in het kader van de Millenniumdoelstellingen. De Gemeente Haarlem wil graag andere partners inspireren en uitnodigen om hun aandeel te leveren aan de missie die in het Millenniumbeleid besloten ligt.

Millenniumdoelstelling 2: Alle jongens en meisjes gaan naar school

De achterliggende gedachte achter dit millenniumdoel is om elk kind gelijke kansen te bieden zodat het in een veilige omgeving kan opgroeien.

Verplicht en toegankelijk onderwijs is een belangrijk middel in de strijd tegen kinderarbeid. In ontwikkelingslanden gaan miljoenen kinderen nog niet naar school. Via een officiële stedenband met de gemeente Mutare in Zimbabwe probeert Haarlem een bijdrage te leveren aan dit millenniumdoel.

Ook in westerse landen gaan echter nog niet alle kinderen naar school, om uiteenlopende redenen. In Haarlem worden daarom allerlei maatregelen genomen om kinderen aan het basis- en het voortgezet onderwijs te laten deelnemen. Op deze manier wordt ingezet op het creëren van een omgeving waar de jeugd goede kansen heeft om zich zo optimaal mogelijk te ontwikkelen (hoofddoelstelling van programma 4). Er wordt veel tijd en energie ingezet op de volgende doelen:

1. *Meer ontwikkelingskansen voor de jeugd voorschool, op school en naschools*
2. *Meer startkwalificatie, minder schoolverzuim en schooluitval van de jeugd*
3. *Meer ontwikkelingskansen en minder schooluitval bij kinderen uit Mutare*

A. Alle jongens en meisjes gaan naar school: ontwikkelingskansen in het onderwijs vergroten

Om het millenniumdoel 'Iedereen naar school' te verwezenlijken moeten de ontwikkelingskansen voor de jeugd worden geoptimaliseerd. Voor- en Vroegschoolse Educatie (VVE) is een belangrijke pijler binnen het peuterspeelzaal- en onderwijsbeleid om dit te realiseren. De VVE-methodiek is een manier om kinderen op jonge leeftijd al de taal te leren en zich te laten ontwikkelen, zodat peuters een soepele overgang naar de basisschool kunnen maken, kleuters naar groep 3 van de basisschool kunnen doorstromen en vervolgens naar het voortgezet onderwijs.

De gemeente continueert en breidt daarnaast ook het aantal schoolgebonden schakelklassen uit om de taalvaardigheid van kinderen op de basisschool te vergroten. Samen met de schoolbesturen en gemeenten in de regioZuid-Kennemerland wordt veel aandacht besteed aan de verbetering van de taalvaardigheden van anderstalige kinderen op de Internationale Taalklas voor het basisonderwijs. Er wordt ingezet om ook deze kinderen zo snel mogelijk de basisvaardigheden van de Nederlandse taal te leren zodat zij op de reguliere basisschool hun schoolloopbaan kunnen vervolgen.

B. Alle jongens en meisjes gaan naar school: voortijdig schooluitval aanpakken

Naast het vergroten van ontwikkelingskansen, zet de Gemeente Haarlem ook direct in op het doel om 'Iedereen naar school' te laten gaan. Op aangeven van scholen observeert Leerplicht het verzuim van leerlingen op de basisschool en volgt, zo nodig, een gesprek met ouders/verzorgers hierover. Ook op scholen voor voortgezet onderwijs houdt leerplicht in samenwerking met scholen dit nauwkeurig bij. Jongeren met schoolverzuim worden naar school teruggeleid en/of in (leerwerk)trajecten geplaatst om vaardigheden voor het behalen van een startkwalificatie te leren, zodat zij een plaats op de arbeidsmarkt kunnen verkrijgen.

Door invoering van passend onderwijs (op de leerling toegesneden onderwijsaanbod) volgen meer leerlingen op de reguliere school basis- en voortgezet onderwijs, zodat het aantal voortijdig

schoolverlaters afneemt. Ook door de samenwerking tussen (beroeps)onderwijs, werkgevers en gemeente te versterken en spreekuren ter voorkoming en vermindering van ongeoorloofd schoolverzuim, -en uitval in te zetten wordt aan dit millenniumdoel gewerkt.

C. Alle jongens en meisjes gaan naar school: Stedenband Mutare om een ontwikkelingsland te ondersteunen

Als millennium gemeente heeft Haarlem natuurlijk het meeste grip om het millenniumdoel in de directe omgeving te realiseren. De Gemeente Haarlem probeert echter via haar officiële stedenband met de gemeente Mutare in Zimbabwe ook een bijdrage te leveren aan deze doelstelling. Op die manier wordt ook een ontwikkelingsland ondersteund waar verplicht en toegankelijk onderwijs géén vanzelfsprekend gegeven is.

Via de Stichting Stedenband Haarlem-Mutare wordt lesmateriaal voor scholen voor basis- en voorgezetonderwijs verzorgd om leerlingen te informeren over het leven aldaar. Dit vergroot de bewustwording aangaande de millenniumdoelstellingen. Een ander aandachtspunt is om het mogelijk te maken dat arme gezinnen uit Mutare onderwijs kunnen volgen. Stichting Mutare zorgt voor sponsoring van verplichte schoolgeld, boeken en schooluniformen zodat zoveel mogelijk kinderen in Mutare onderwijs aldaar krijgen.

Een reis naar Mutare

Doel: leerlingen van Haarlemse basisscholen kennis laten maken met het dagelijks leven van kinderen in een stad in Afrika.

'Een reis naar Mutare' bestaat uit een lespakket met 8 themaleskisten en een tentoonstelling en een sportmodule gericht op kinderen van het basisonderwijs. Per groep is een apart lespakket gemaakt, gericht op onderwerpen die aansluit bij de belevingswereld van de leerling. Voor elk lespakket is een leskist met Afrikaanse materialen beschikbaar. Daarnaast is een sportpakket toegevoegd, gericht op alle groepen onder de titel 'Back to Basic' en twee speurtochten Afrikaanse kunst – een voor jongere leerlingen, een voor oudere leerlingen – verbonden aan de beeldenroute in de Damast- en Spaarnooogstraat in Haarlem en een cursus Afrikaanse muziek.

Het lespakket wordt aangeboden aan alle Haarlemse basisscholen voor een sterk gereduceerd tarief (van € 250 naar € 50,-) waarbij de deelnemende school een inspanningsverplichting aangaat om een fonds wervende activiteit voor de stedenband te verrichten.

We verwachten dat in 2013 dit programma wordt uitgevoerd door 6 scholen met in totaal 2.000 leerlingen.

Ook worden studenten van het NOVA-College voor de opleiding Sport-en-Bewegen- in staat gesteld stage te lopen in Mutare. Hierdoor kunnen jongeren in Mutare geactiveerd worden om te sporten. Er ontstaan contacten tussen jongeren waardoor uitwisseling van ervaringen ontstaat, wat de bewustwording op dit gebied levend houdt.

Millenniumdoelstelling 7: Meer mensen in een duurzaam leefmilieu

Een duurzaam milieubeleid is van levensbelang om luchtvervuiling, ontbossing en uitputting van landbouwgrond en grondstoffen tegen te gaan. Het streven naar een duurzaam leefmilieu is een enorme kans voor Haarlem om een grote bijdrage te leveren aan het behalen van de Millenniumdoelstellingen. Inspanningen die in de stad worden verricht, hebben ook mondiale gevolgen.

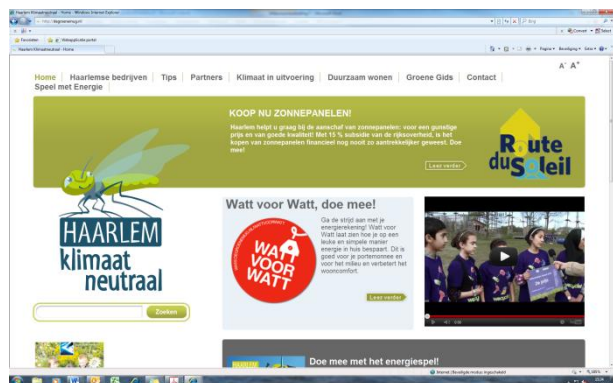

De Gemeente Haarlem wil samen met haar partners Haarlem klimaatneutraal maken. De doelstelling is dan ook dat de gemeentelijke organisatie in 2015 en de stad als geheel in 2030 klimaatneutraal is. Dit levert veel positieve neveneffecten op (bijvoorbeeld minder afhankelijkheid van externe energiebronnen en draagt bij aan koopkracht van Haarlemmers) en geeft hiermee maximaal gehoor aan dit millenniumdoel. De doelstelling is aan de hand van drie concrete doelen geborgen in het gemeentelijk beleid:

1. *Stimulering van energiebesparing, zoveel mogelijk benutten van duurzame energie en creëren van een beter leefklimaat.*
2. *Meer kwalitatief goede, duurzame en gedifferentieerde woningbouw stimuleren*
3. *Intensievere duurzaamheidseducatie stimuleren*
 - a. *De gemeente voert het jaarprogramma natuur- en milieueducatie (schooltuinen, kinderboerderijen, Stadskweektuin en leskisten uit (zie verder www.nmewijzer.nl)).*
 - b. *De gemeente bouwt duurzaamheidseducatie uit.*

A. *Meer mensen in een duurzaam leefmilieu: energiebesparing en benutting van duurzame energie*

Er wordt hard gewerkt aan de realisering van de doelstelling om de gemeentelijke organisatie in 2015 en de stad als geheel in 2030 klimaatneutraal te maken. De Haarlemse organisatie doet dit niet alleen, maar met de inwoners in de stad en de vele bedrijven en organisaties. Met www.degroenemug.nl is een platform ontwikkeld om steeds meer mensen in de stad te betrekken bij het duurzaamheidsstreven. De gemeente Haarlem is daarmee een

Figuur 1: screenshot www.degroenemug.nl

informatieverbinder en biedt een platform aan om dit doel te realiseren. Het uitgebreide plan van aanpak en programma is hier terug te vinden, evenals de resultaten van alle inspanningen. De Gemeenteraad heeft Haarlem klimaatneutraal uitgeroepen tot één van haar tien onderwerpen voor een nieuwe toekomstagenda.

B. *Meer mensen in een duurzaam leefmilieu: stimulering duurzame woningbouw*

De Gemeente Haarlem vormt een belangrijke verbinder in de bewustwording van een duurzaam leefmilieu. Naast deze rol wil de gemeente de woningvoorraad verduurzamen door bijvoorbeeld gezamenlijk zonnepanelen en/of duurzame energie in te kopen en de financiering van duurzame maatregelen voor inwoners laagdrempelig maken. Ook worden inwoners en bedrijven ondersteund

bij het doen van subsidieaanvragen voor milieuvriendelijke aanpassingen en bij het zoeken van financieringen daarvoor. Het aanmoedigen van de ontwikkeling van duurzame scholen is een voorbeeld hoe de millenniumdoelen 'Iedereen naar school' en 'meer mensen in een duurzaam leefmilieu' samenkomen.

C. Meer mensen in een duurzaam leefmilieu: Intensievere duurzaamheidseducatie stimuleren

Bewustwording en informatie delen wordt niet alleen via de Groene Mug gedaan maar ook door intensieve duurzaamheidseducatie. Daarbij wordt ingezet op bewustwording van energie(verspilling) maar ook hoe kinderen hun steentje kunnen bijdragen aan de ondersteuning van ontwikkelingslanden (zie best practice). De gemeente voert het jaarprogramma natuur- en milieueducatie (nmewijzer.nl) uit en levert daarmee een directe bijdrage aan dit millenniumdoel.

Millenniumdoelstelling 8: Er is meer eerlijke handel, schuldenverlichting en hulp

Dit millenniumdoel is er op gericht om manieren te vinden hoe rijke landen ontwikkelingslanden kunnen helpen met het behalen van de andere millenniumdoelen. Een manier waarop dit te doen is door het wegnemen van handelsbarrières en duurzame inkoop te bevorderen. Hier heeft de Gemeente Haarlem een voortrekkersrol in. Door duurzame handel en investeringen hebben Nederlandse bedrijven direct en indirect positieve impact op de economie van ontwikkelingslanden. Economische ontwikkeling en armoedebestrijding gaan dan hand in hand.

De Gemeente Haarlem heeft in het teken van groen en duurzaam de intentie om duurzaam in te kopen. Dat betekent dat in het inkoopproces rekening wordt gehouden met duurzaamheid. De Gemeente Haarlem zet zich vanuit deze doelstelling maximaal in op het volgende:

1. *Vanaf 2010 zorgt de gemeente Haarlem ervoor dat 75% van haar inkopen duurzaam is. Vanaf 2015 zal dit voor 100% van haar inkopen gelden.*

A. *Er is meer eerlijke handel, schuldenverlichting en hulp: een duurzaam inkoopbeleid*

Doelstelling van duurzaam inkopen is: het inkopen van leveringen, werken en diensten die op zodanige manier ontwikkeld zijn en tot afval verwerkt kunnen worden, dat ze geen schade veroorzaken aan sociaal-economische ontwikkeling, de natuurlijke omgeving en maatschappelijk welzijn. Opdat volgende generaties dezelfde kansen hebben om in hun behoeften te voorzien als wij. Duurzaam inkopen betekent in de praktijk het toepassen van duurzaamheidscriteria in alle fasen van het inkoopproces zodat goederen op duurzame wijze worden verworven. Eén van de aspecten hiervan is Fair Trade. Een aantal aansprekende voorbeelden waarbij Fair Trade een belangrijke rol kan spelen bij het verbeteren van de situatie ter plekke zijn:

- Hout: kopen met het FSC (of gelijkwaardig) keurmerk.
- Koffie: met een Max Havelaar (of gelijkwaardig) keurmerk.

Duurzame inkoop Natuursteen

Deze twee voorbeelden zijn al wijdverbreid bekend en als zodanig ook gerealiseerd binnen de gemeente. Een ander voorbeeld is het inkopen van natuursteen: knelpunten hier zijn de arbeidsvoorwaarden, arbeidsomstandigheden en de milieubelasting van de activiteiten. Er vindt nog veel kinderarbeid in deze sector plaats. Er zijn nog geen of beperkte duurzame inkoop richtlijnen voor natuursteen beschikbaar. Wel zijn er verschillende initiatieven om tot duurzamere steenwinning te komen. Dit is typisch een voorbeeld waarbij de gemeente zelf het initiatief kan tonen.